

Gromon István polgármester beszéde a gyermeksír emlékhely megszentelésén 2013. május 4-én

Kedves Egybegyűltek!

Az idei május nemcsak napsütésben, zöldellő fákban és illatos orgonákban gazdag, hanem avatási ünnepekben is. - Három nappal ezelőtt, kedden délután avattuk fel a Petőfi Sándor utca - Eperjesi utca kereszteződésében a Petőfi-mellszobrot, tegnap, pénteken este áldotta meg plébános úr a Szent Flórián kápolna homlokzati fülkéjében elhelyezett új Flórián-szobrot, ma pedig itt a városi temető 6-os parcellájában a most elkészült gyermeksír emlékhelyet.

Úgy gondolom: jele és bizonyítéka mindez annak, hogy a ma élő vörösváriak becsülik a múltat, őrzik a hagyományokat, s igyekeznek megmenteni, felújítani, helyreállítani az értékes régi tárgyi emlékeket.

Az értékes régi tárgyi emlékek közé tartoznak a régi sírkövek is. Köztük ezek a 60-70-80-90 éves gyermeksírkövek, amelyek sokat mesélnek a múltról, elődeink életéről. Emlékeztetnek arra, hogy a XX. század első felében Magyarországon, s így Pilisvörösváron is még igen magas volt a csecsemő- és gyermekhalandóság.

Azok a csecsemők és kisgyermek, akiknek ezeket a sírköveket állították, az 1920-as, 30-as, 40-es, 50-es években haltak meg, s többnyire nem éltek többet néhány hónapnál, 1-2 évnél. Hogy milyen sokan voltak, azt mutatja az emlékhely mögött elterülő, régen felhagyott, növényzettel benőtt 6-os parcella, amely hozzávetőleg 100 méter mélységben, egészen a temető északi határáig tart, s amelyben több száz csecsemő és kisgyermek sírja van.

Az 1960-as évektől aztán a csecsemőgondozás fejlődésének, az egészségesebb, jobb táplálkozásnak, a jobb lakáskörülményeknek, a higiénia általános javulásának köszönhetően a csecsemő- és gyermekhalandóság Magyarországon a töredékére csökkent. A korábbi halálos gyermekbetegségek: a gyomor- és bélhurut, a tüdő- és mellhártyagyulladás, a kanyaró, a himlő, a TBC jelentősen visszaszorultak. Így ma már, hála Istennek, nincs szükség gyermeksír-parcellákra.

A mellettünk elterülő, hivatalosan 2006-ban lezárt, de gyakorlatilag már 50 éve nem használt gyermekparcellában található, többségében már nem gondozott sírok, sírkövek megmentésére a Hagyományőrző Egyesület tett javaslatot az Egyházközségnek kb. másfél évvel ezelőtt.

A gondolatot Balla Sándor plébános úr felkarolta, és Kozek Jánossal, az egyházközség gondnokával 2011. 11. 30-án kérelemmel fordultak Pilisvörösvár Város Önkormányzatához, mint a temető tulajdonosához és fenntartójához, melyben jelezték, hogy a parcella végleges felszámolása és újra hasznosítása előtt az egyházközség szeretné az itt eltemetett gyermekek emlékét megőrizni, ennek érdekében néhány jó állapotban lévő síremléket felújítani, újra felállítani, és eljűk egy emléktáblát elhelyezni. Kérték, hogy az emléktábla, valamint a síremlékek elhelyezéséhez az Önkormányzat biztosítsa a szükséges területet a 6-os parcellában.

A Képviselő-testület úgy ítélte meg, hogy a gyermeksír emlékhely kialakítása városunk egész közösségének az érdeke, kulturális és építészeti örökségünk megőrzésének fontos és értékes eseménye, ezért a kérelmet támogatta, s 2011 decemberében döntött a gyermeksír emlékhely kialakításának engedélyezéséről.

Ezután az Egyházközség megbízásából ifj. Rádler György építész-mérnök tervet készített az emlékhely kialakítására. A terveket az önkormányzat főépítész véleményezte, majd a Képviselő-testület 2012 novemberében az elkészített tervnek, valamint a főépítész véleménynek megfelelően megadta a tulajdonosi hozzájárulását a gyermeksír emlékhely kialakításához.

A döntés tehát még tavaly év végén született, a kivitelezéssel azonban meg kellett várni a tavaszt. Az átadás eredetileg húsvétra volt tervezve, de az emlékhely végül is mostanra készült el. Az előkészítő munkákat a temető üzemeltetője, a Varázkő Kft vállalta: elvégezte 7-8 méteres mélységben a síremlékek elbontását, a terület rendezését, az emlékhely előtti út kialakítását. Az egyházközség a megőrzésre érdemes síremlékeket kiválasztotta és felújításra elszállította. A kivitelezés húsvét után kezdődött. Botzheim Mátyás kőműves mester elkészítette az emlékhely aljzatburkolatát, közben Sax László kőszobrász a sírköveket felújította, majd a terveknek megfelelően ezen a helyen felállította. A műkö emléktáblát ifj. Manhertz Mátyás készíttette. Az emlékhely kialakítása összesen közel 1.000.000 forintba került. Az összeg döntő részét, mintegy 500.000 forintot a hívek adták össze, az Egyházközség kb. 400.000 forinttal, az Önkormányzat 100.000 forinttal járult hozzá a megvalósításhoz.

Az emlékhely területének csúcsában elhelyezett, speciális műkőből készült tábla felirata a következő:

Az egykor itt található gyermeksírparcellában
1922-től 1965-ig itt eltemetett gyermekek emlékére
az Úr 2013. esztendejében állíttatta
a Pilisvörösvári Római Katolikus Egyházközség.

*Béke poraikra!
Friede ihrer Asche!*

Köszönjük a támogatást mindazoknak, akik munkájukkal vagy pénzzadományukkal a gyermeksír emlékhely létrehozásához hozzájárultak.

Emlékeztessen minket ez az emlékhely minden csecsemőre és kisgyermekre, aki egykor ebben a parcellában lett eltemetve. Emlékeztessen azokra az időkre, amikor őseink, elődeink nálunk sokkal nagyobb szegénységben és nyomorúságban, sokféle nehézségnek és betegségnek kiszolgáltatva, mégis sokszor nagyobb hitben, nagyobb szeretetben és nagyobb békeességben éltek, mint mi, mai utódaik. Emlékeztessen az emlékhely a gyermekek szüleire is, akik szegénységük ellenére, a sors csapásai ellenére ezeknek a néhány napos, néhány hónapos vagy 1-2 éves gyermekeknek ilyen gyönyörű síremlékeket állíttattak.

De emlékeztessen ez az emlékhely a mi korunk, az elmúlt 50-60 év védtelen áldozataira, az abortusz miatt, magzatkorukban elpusztult gyermekekre is. A XX. század első felében, amikor az itt eltemetett csecsemők és kisgyermek többsége meghalt, még nem volt „divat” a magzatok elpusztítása. Az 1950-es évek elején, a Ratkó-korszakban még törvény tiltotta és büntette az abortuszt, de 1956. június 4-én a Ratkó-törvényt feloldották. Ettől kezdve a korábbi évi 1500-zal szemben évenként átlagosan 140-180.000 abortuszt végeztek el Magyarországon. Az 1957-1966 közötti tíz évben 1.642.417 magzatot öltek meg. A következő tíz évben, 1967-1976 között 1.616.787 abortuszt végeztek el. Voltak évek, amikor az abortuszok száma évi kétszázezer fölé emelkedett. 1974-től, a fogamzásgátló eszközök elterjedése révén a terhesség-megszakítások száma folyamatosan csökkent, de még napjainkban is minden harmadik várandósság végződik terhesség-megszakítással, ami évente közel 40.000 magzat elpusztítását jelenti.

Amikor a jövőben elsétálunk majd ezen gyermeksír emlékhely mellett, ne csak a betegség miatt meghalt csecsemőkre és kisgyermekre gondoljunk, hanem erre a tragédiára is. A sajnálat és a fájdalom mellett gondoljunk továbbá arra is, hogy a meghalt magzatok, csecsemők és kisgyermekek valamiben biztosan megelőztek minket: bűn nélkül haltak meg. Ezért is szokták mondani, hogy angyallá változtak. Az égből mutatnak nekünk példát a lelki tisztaságra és az Isten-közeli életre addig, míg el nem érünk mi is az örök hazába. Ahogy tragikus sorsú nagy katolikus költőnk, Juhász Gyula írta:

*„Itt nyugosznak ők szeliden,
Béke, üdvösség velük,
Meggpihenve tiszta hitben
Él tovább is szellemük.
Hantjuk ormán zeng az ének
És föltámadást dalol,
Mert síron túl él az élet,
Vár egy pásztor, egy akol!”*

Köszönöm, hogy meghallgattak.